

Αριστερή Μεταρρύθμιση

Παράταξη Πανεπιστημιακών

Το 11^ο συνέδριο της ΠΟΣΔΕΠ

Το 11^ο συνέδριο της ΠΟΣΔΕΠ πραγματοποιείται σε μια εξαιρετικά σύνθετη και δύσκολη συγκυρία. Είναι το πρώτο συνέδριο μετά τις αλλαγές στον τρόπο διοίκησης των Πανεπιστημίων και λαμβάνει χώρα την ώρα που η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα αρχίζει να σταθεροποιείται.

Στην τραγική οικονομική κατάσταση της χώρας που βιώνουμε παράλληλα με την πολιτική και κοινωνική κρίση το Πανεπιστήμιο δεν έμεινε στο απυρόβλητο, αντιθέτως βίωσε στο εσωτερικό του τις αλληπάλληλες κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές, αναγκάστηκε να λειτουργήσει με περιορισμένη χρηματοδότηση, στερήθηκε τον ενθουσιασμό και την γνώση νέων επιστημόνων με την μη πραγματοποίηση των διορισμών των εκλεγμένων καθηγητών και τη μείωση των πιστώσεων των συμβασιούχων του ΠΔ407, αποτέλεσε προνομιακό πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης στο ζήτημα σχετικά με τους νόμους 4009 και 4076.

Η Αριστερή Μεταρρύθμιση από την μέρα συγκρότησής της, έχει ταχθεί υπέρ της ανάγκης μεταρρύθμισης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και είχε εκφράσει έντονα την ανάγκη δομικών αλλαγών στα Πανεπιστήμια, προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία τους και να ανταποκρίνονται αυτά στις απαιτήσεις του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και Έρευνας αλλά και στις ανάγκες μιας διεθνοποιημένης αγοράς εργασίας. Είχε εκφράσει σαφώς την αντίθεσή της στις βασικές αλλαγές που έφερνε ο νόμος 4009 αλλά συνέβαλε με τις δυνάμεις της στις αλλαγές που έφερε ο νόμος 4076 και οι οποίες αφορούσαν στην θέσπιση θεσμικών αντιβάρων στη διοίκηση (π.χ. διακριτοί ρόλοι και αρμοδιότητες για τη Σύγκλητο και το Συμβούλιο του Ιδρύματος, την εκλογή Κοσμήτορα, την διατήρηση του τμήματος), ενώ συνέβαλε ουσιαστικά στην διεξαγωγή των εκλογών για τα μέλη των Συμβουλίων των Ιδρυμάτων. Στήριξε την όλη διαδικασία με την συμμετοχή πολλών μελών της στα ψηφοδέλτια για την ανάδειξη εσωτερικών μελών στα Συμβούλια των Ιδρυμάτων, όσο και με την προάσπιση της πρότασης για ηλεκτρονική ψηφοφορία. Η ΑΡΜΕ αντιπαράτεθηκε στην υποκρισία περί κατάλυσης της Δημοκρατίας και στις νέες μορφές συντηρητισμού και ενθάρρυνε τους συναδέλφους να συμμετάσχουν προκειμένου το Πανεπιστήμιο να βγει από το τέλμα των δύο τελευταίων χρόνων και να προχωρήσει. Τα μεγάλα ποσοστά συμμετοχής συναδέλφων στην εκλογική διαδικασία, που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπέρασαν και το 90%, απλά αποδεικνύουν την ανάγκη και την διάθεση αλλαγών στο Πανεπιστήμιο.

Καλούμαστε σήμερα λοιπόν, εν όψει του 11^{ου} συνεδρίου της ΠΟΣΔΕΠ να χρησιμοποιήσουμε την εμπειρία του χθες και τα εργαλεία του σήμερα για να συναποφασίσουμε για το Νέο Πανεπιστήμιο, για το ρόλο του στην Ελλάδα της κρίσης, για την σημασία του στην εκπαίδευση των νέων επιστημόνων. Τα προβλήματα πολλά και γνωστά, η συζήτηση όμως

οφείλει να είναι γενναία και να δικαιολογεί την στάση μας ως πνευματικών ανθρώπων της Κοινωνίας μας.

Μία ημέρα πριν την έναρξη του 11^{ου} Συνεδρίου βρισκόμαστε μπροστά στο νέο *Ακαδημαϊκό χάρτη* με την ανακοίνωση του σχεδίου «Αθηνά». Είναι πολύ σημαντικό ως Πανεπιστημιακοί να «σύρουμε το χορό», να «επιβάλουμε» τις προτάσεις μας, να βοηθήσουμε σε μια αλλαγή που θα βασίζεται σε καθαρά ακαδημαϊκά και ερευνητικά κριτήρια και θα αφήνει στο πλάι τοπικές σκοπιμότητες και πελατειακές σχέσεις. Ως APME κατανοούμε άμεσα την ανάγκη αναδιάρθρωσης του χάρτη, ο οποίος περιλαμβάνει:

- υπερβολική διασπορά τμημάτων σε πολλές μικρές πόλεις
- υπερβολική εξειδίκευση ή ασάφεια γνωστικών αντικειμένων τμημάτων και σχολών τόσο σε κεντρικά όσο και σε περιφερειακά πανεπιστήμια, προκειμένου να ικανοποιηθούν πελατειακά συμφέροντα
- έλλειψη συνολικής αντίληψης και ορθολογικού σχεδιασμού για την τεχνολογική και επαγγελματική εκπαίδευση όλων των βαθμίδων προσαρμοσμένης στις ανάγκες της κοινωνίας αλλά και στη διεθνή πρακτική

και για άλλη μια φορά τονίζουμε την σημασία της συγκρότησης της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ) και τον ρόλο της στην αξιολόγηση του έργου των Τμημάτων.

Πιστεύουμε ακόμη ότι η αναδιάρθρωση πρέπει να γίνει και με βάση το παραγωγικό μοντέλο της χώρας. Πρέπει να υπάρξει σχέδιο ανάπτυξης της χώρας, του παραγωγικού και ερευνητικού ιστού της, προκειμένου η ανώτατη εκπαίδευση να αποτελέσει το εργαλείο διεξόδου από την κρίση.

Τα τελευταία χρόνια αλλά και με αφορμή την αντιπαράθεση στο νόμο 4076/12 έχουμε γίνει για άλλη μια φορά μάρτυρες σοβαρών *φαινομένων βίας στα Πανεπιστήμια*. Βία που εκφράζεται με υλικές καταστροφές, με διάλυση συνελεύσεων θεσμικών οργάνων, με προγραφές μελών ΔΕΠ που υπερασπίζουν την αναγκαιότητα των μεταρρυθμίσεων. Πέρα από το γεγονός ότι καταδικάζουμε ως APME τέτοια φαινόμενα, θεωρούμε ότι ως δάσκαλοι πρέπει να δώσουμε στους φοιτητές το παράδειγμα της διαλεκτικής θεώρησης των πραγμάτων. Είναι προφανές ότι η αντιπαράθεση είναι πηγή δημιουργίας, η βία όμως λόγω της αντιπαράθεσης αποτελεί πηγή καταστροφής νέων ιδεών και παραγωγής γνώσεων και ως εκ τούτου δεν έχει θέση ούτε στα πανεπιστήμια ούτε στη Δημοκρατία. Το φαινόμενο στα Πανεπιστήμια έχει πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις και πρέπει ενωμένοι να το καταπολεμήσουμε.

Τέλος είναι αλήθεια ότι η σημερινή κατάσταση και η ακολουθούμενη οικονομική πολιτική ζητά από την τριτοβάθμια εκπαίδευση να υπερβεί τον εαυτό της. Τα μειωμένα κονδύλια έρευνας κατά 163 εκατομμύρια ευρώ το 2013, σε συνδυασμό με τις μειώσεις των μισθών μας παράγουν ένα κλίμα δυσάρεστο και ορισμένες φορές δημιουργούν την εντύπωση της καλλιέργειας κινήτρων για αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό. Υποστηρίζουμε ως APME ότι οι οριζόντιες περικοπές στα ειδικά μισθολόγια αντί να οδηγήσουν σ' ένα εξορθολογισμό των ανισοτήτων μεταξύ των δημοσίων λειτουργιών, διατήρησαν την υπάρχουσα κατάσταση χωρίς ουσιαστικά να λύσουν κανένα πρόβλημα. Οι Πανεπιστημιακοί είναι οι μόνοι

λειτουργοί οι οποίοι δεν συμμετείχαν στο «πάρτυ της παλιάς Ελλάδας» και οι μισθοί τους παρέμειναν σταθεροί από το 2004. Θεωρούμε σημαντική την συνέχιση της συζήτησης περί μισθολογιών, προσπαθώντας με τον τρόπο αυτό όχι μόνο να βελτιώσουμε τις αποδοχές μας αλλά και τη στάση της κοινωνίας απέναντι στους πνευματικούς της δασκάλους. Ο βασικός μισθός των 1050 ευρώ ενός πρωτοδιοριζόμενου λέκτορα στα 30 του, το μόνο που δείχνει είναι η χαμηλή εκτίμηση της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στη γνώση και τη μόρφωση.

Οι εκτιμήσεις μας για τη δράση της ΠΟΣΔΕΠ τη διετία 2011-2013

Η παράταξη πανεπιστημιακών Αριστερή Μεταρρύθμιση συμμετείχε στη διοίκηση της ΠΟΣΔΕΠ, με 5 μέλη στη Διοικούσα Επιτροπή και δύο μέλη στην Εκτελεστική Γραμματεία. Η συνάδελφος Ευγενία Μπουρνόβα συμμετείχε στο προεδρείο της Ομοσπονδίας, ως Γραμματέας.

Η θητεία της απερχόμενης διοίκησης της ΠΟΣΔΕΠ συνέπεσε με κάποιες από τις σημαντικότερες εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών στην ανώτατη εκπαίδευση, αλλά και στη χώρα γενικότερα. Η διετία χωρίζεται χρονικά σε δύο περιόδους από την ψήφιση του νόμου 4009 τον Αύγουστο 2011. Από το 10^ο Συνέδριο, τον Ιανουάριο 2011, που εξελέγη η Δ.Ε. μέχρι τον Αύγουστο 2011 κύριο μέλημα της Αριστερής Μεταρρύθμισης, και της πλειοψηφίας στη διοίκηση της Ομοσπονδίας ήταν να προβάλλει τις θέσεις του 10^{ου} Συνεδρίου για τη θεσμική μεταρρύθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης και να αντικρούσει τις επιθέσεις του Υπουργείου που προσπαθούσε να απαξιώσει τα πανεπιστήμια και τους πανεπιστημιακούς, ώστε να περάσει την αυταρχική μεταρρύθμιση που προωθούσε.

Ο νόμος που ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή δεν αποτελεί τη Μεταρρύθμιση που επιθυμούσαμε, έχει συντηρητικό πρόσημο και δεν κατάφερε να αποκτήσει τη συναίνεση και την αποδοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας. Το νέο θεσμικό πλαίσιο, ενώ διορθώνει κάποιες από τις αστοχίες του προηγούμενου, σε σημαντικά ζητήματα αποκλίνει από το πρότυπο του δημόσιου, ακαδημαϊκού πανεπιστημίου στο οποίο στοχεύουμε.

Ανακοίνωση ΑΡ.ΜΕ. 1/9/2011

Μετά την ψήφιση του νέου θεσμικού πλαισίου τον Αύγουστο 2011, η Ομοσπονδία προσπάθησε αφ' ενός να αναδείξει τα προβλήματα με το νέο θεσμικό πλαίσιο και την ανάγκη τροποποίησης ορισμένων κεντρικών διατάξεων, και αφ' ετέρου να εξασφαλίσει την ομαλή λειτουργία των ιδρυμάτων, που κινδύνευε τόσο από την αλλοπρόσαλλη πολιτική του υπουργείου όσο και από τη στάση μαχητικών μειοψηφιών που θεωρούσαν ότι η αντίθεσή τους στο νόμο 4009 τους έδινε το δικαίωμα να παρανομούν και να χρησιμοποιούν βία για να εμποδίσουν την εφαρμογή του. Σε αυτό το διμέτωπο αγώνα η Αριστερή Μεταρρύθμιση ανέλαβε το

κύριο βάρος, καθώς άλλες συνιστώσες της πλειοψηφίας προτίμησαν το ρόλο του απολογητή του υπουργείου.

Ως Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, καλούμαστε να απαντήσουμε αποστομωτικά στις απαράδεκτες μεθοδεύσεις και στη συστηματική απαξίωση του δημόσιου Πανεπιστημίου και των λειτουργιών του. Καλούμαστε να αποδείξουμε ότι δεν υπερασπιζόμαστε «κεκτημένα» και «προνόμια», συναλλαγές κι ένα τελματωμένο Πανεπιστήμιο, αλλά την ίδια την πανεπιστημιακή λειτουργία, σε επίπεδο διδασκαλίας και έρευνας, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την ελεύθερη διακίνηση ιδεών.

Ως Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, οφείλουμε μέσα από τη συμμετοχή και την παρέμβασή μας σε κάθε στάδιο της εφαρμογής του νόμου, να συνεχίσουμε την προσπάθεια ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης των σπουδών και της λειτουργίας των ΑΕΙ, ενώ συγχρόνως να αγωνιστούμε για να αλλάξουν τα αρνητικά σημεία των ρυθμίσεων με βάση τις θέσεις που έχει καταθέσει η Πανεπιστημιακή κοινότητα.

Ανακοίνωση ΑΡ.ΜΕ. 17/10/2011

Τα προβλήματα με τον νόμο 4009 δεν άργησαν να φανούν, καθώς το υπουργείο από τον πρώτο μήνα δεν κατόρθωσε να ακολουθήσει τις «αποκλειστικές προθεσμίες» που προέβλεπε. Οι εκλογικές διαδικασίες για την ανάδειξη των εσωτερικών μελών των Συμβουλίων Ιδρύματος αναδείχθηκαν σε κεντρικό σημείο της αντιπαράθεσης, με ομάδες μελών ΔΕΠ και φοιτητών να παρεμποδίζουν την ψηφοφορία και το υπουργείο να απειλεί με διακοπή της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων αν δεν τηρηθούν οι προθεσμίες. Σε αυτή τη φάση η Ομοσπονδία υπερασπίστηκε τη νομιμότητα και τη συνέχιση της λειτουργίας των πανεπιστημίων.

Στους δύσκολους καιρούς της κρίσης, η ακαδημαϊκή κοινότητα της χώρας αγωνίζεται σε συνθήκες υποχρηματοδότησης και μισθολογικής απαξίωσης για να παραμείνουν τα πανεπιστήμια ανοιχτά με πλήρη εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα. Για αυτό ακριβώς, τα πανεπιστήμια έχουν ανάγκη σήμερα από ενίσχυση του έργου και του ρόλου τους χωρίς τις απειλές για τη διακοπή της χρηματοδότησής τους αλλά και χωρίς αντιδημοκρατικές παρεμβάσεις από τους αυτόκλητους υπερασπιστές τους, που με τη βία προσπαθούν να εμποδίσουν την ομαλότητα της ακαδημαϊκής ζωής.

Ανακοίνωση ΑΡ.ΜΕ. 1/4/2012

Μετά τις δύο εκλογικές αναμετρήσεις, η Ομοσπονδία κάλεσε τη νέα ηγεσία του υπουργείου να λάβει γενναίες αποφάσεις για να ξεπεραστεί το αδιέξοδο στο οποίο είχε οδηγήσει η αντιπαράθεση της προηγούμενης περιόδου.

Καλούμε τη νέα κυβέρνηση να προχωρήσει άμεσα σε νομοθετικές πρωτοβουλίες ώστε:

- Να εγκριθούν για το τρέχον οικονομικό έτος οι προϋπολογισμοί από τις Συγκλήτους και στη συνέχεια από το υπουργείο
- Να υπάρχουν διοικήσεις στα ΑΕΙ το φθινόπωρο.

Συγχρόνως πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες για τις απαραίτητες και αναγκαίες αλλαγές στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, με βάση τις θέσεις της Ομοσπονδίας **(όπως ένα σύστημα διοίκησης, που θα παρέχει την εγγύηση θεσμικών αντιβάρων, με διακριτούς ρόλους και αρμοδιότητες της Συγκλήτου και του Συμβουλίου, η διάρθρωση των**

Σχολών με Προγράμματα Σπουδών, Τμήματα ή και Τομείς ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε Σχολής, και η εκλογή των Κοσμητόρων με καθολική ψηφοφορία από τα μέλη ΔΕΠ, κλπ).

Απόφαση Δ.Ε. ΠΟΣΔΕΠ, 28/6/2012

Κάποια από τα αιτήματα της Ομοσπονδίας, με κυριότερα αυτά της απ' ευθείας εκλογής του Κοσμήτορα και της επαναφοράς των Τμημάτων ως βασικών ακαδημαϊκών μονάδων, ικανοποιήθηκαν με το νόμο 4076.

Το τελευταίο εξάμηνο, τα σημαντικότερα ζητήματα ήταν το μισθολογικό, η εκλογή Συμβουλίων και η χωροταξική αναδιάρθρωση μέσω του σχεδίου «Αθηνά».

Για το πρώτο, η Ομοσπονδία παρενέβη επανειλημμένα στα αρμόδια υπουργεία και ενημέρωσε την κοινή γνώμη για τη μισθολογική στασιμότητα των πανεπιστημιακών από το 2004 μέχρι το 2009, τις σημαντικές μειώσεις στην επόμενη περίοδο, και τις σοβαρές επιπτώσεις που θα είχε η περαιτέρω μισθολογική υποβάθμιση στο έργο των πανεπιστημίων και στη δυνατότητα να συγκρατήσουν και να προσελκύουν υψηλής ποιότητας επιστημονικό προσωπικό σε μία περίοδο που η ανώτατη εκπαίδευση είναι καθοριστική για την ανάκαμψη της οικονομίας. Εν τούτοις, η ΠΟΣΔΕΠ ενώ αρχικά προκήρυξε απεργιακές κινητοποιήσεις αρνήθηκε να ακολουθήσει το παράδειγμα άλλων κατηγοριών δημοσίων λειτουργών, και να καλέσει τους πανεπιστημιακούς σε μακροχρόνιες κινητοποιήσεις ή αποχές που θα έβλαπταν τα πανεπιστήμια.

Ο νόμος 4076 ανέθεσε τη διενέργεια των εκλογών για τα Συμβούλια στη διοίκηση του κάθε ιδρύματος και προέβλεψε τη δυνατότητα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας για την εκλογή των εσωτερικών μελών. Παρά τις προσπάθειες μικρών ομάδων μελών ΔΕΠ και φοιτητών να παρεμποδίσουν την εκλογή, η διαδικασία ολοκληρώθηκε σε όλα τα ιδρύματα, στα περισσότερα με υψηλό ποσοστό συμμετοχής των μελών ΔΕΠ.

Ο νόμος 4076 καθορίζει τις διαδικασίες του σχεδίου «Αθηνά», για τη χωροταξική αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Η ΠΟΣΔΕΠ, σε παλαιότερες αποφάσεις της, έχει επισημάνει ότι

είναι απόλυτα αναγκαίος ο ορθολογικός επανασχεδιασμός της οργάνωσης και χωροθέτησης των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης μέσα στο πλαίσιο ενός γενικότερου στρατηγικού σχεδιασμού που οφείλει να διαμορφώσει άμεσα η ελληνική πολιτεία ενοποιώντας ουσιαστικά το χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας.

Απόφαση Ε.Γ. ΠΟΣΔΕΠ, 19/12/2011

Θεωρεί όμως ότι οι χειρισμοί του υπουργείου σε σχέση με το σχέδιο «Αθηνά» όλο το προηγούμενο διάστημα αποδεικνύουν αδιαφορία για τα ακαδημαϊκά κριτήρια που πρέπει να αποτελέσουν τη βάση του επανασχεδιασμού. Η πρόβλεψη στον προϋπολογισμό της μείωσης κατά 42 εκατ. στις λειτουργικές δαπάνες της ανώτατης

εκπαίδευσης που αναμένεται να επιτευχθεί από τις συγχωνεύσεις, και η ανακοίνωση ότι το μηχανογραφικό του 2013 θα περιλαμβάνει λιγότερα τμήματα, δείχνουν ότι τα κριτήρια του υπουργείου είναι αποκλειστικά δημοσιονομικά. Για μία ακόμη φορά, το υπουργείο αποφεύγει το διάλογο με την πανεπιστημιακή κοινότητα, και προσπαθεί με διαρροές να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα για την ανακοίνωση μέτρων που οδηγούν στη συρρίκνωση της δημόσιας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Σοβαρό πρόβλημα παραμένει η χρήση βίας μέσα στα πανεπιστήμια, η οποία κλιμακώθηκε το τελευταίο διάστημα, με επεισόδια βίας κατά συναδέλφων και καταστροφή δημόσιας περιουσίας στα ιδρύματα. Η ΠΟΣΔΕΠ καταδίκασε αυτά τα περιστατικά και κάλεσε συντονισμένη δράση από την πολιτεία, τη Βουλή, τα κόμματα και τις διοικήσεις των πανεπιστημίων για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο.

Η Ομοσπονδία καταδίκασε τη στάση του υπουργείου το οποίο με διαδοχικές τροποποιήσεις, αρχικά στο νόμο 4076, στη συνέχεια στο νόμο 4096 (Κύρωση μεσοπροθέσμου) και μόλις λίγες μέρες αργότερα στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου αναιρεί έστω και τους ελάχιστους ελέγχους και περιορισμούς που έθετε ο νόμος 3696 του 2008 στη λειτουργία των Κέντρων Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης και προσπαθεί να τα αναγνωρίσει ως ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, κατά παράβαση του άρθρου 16 του Συντάγματος,

Μετά από συναντήσεις με τους προέδρους και εκπροσώπους των καθηγητών των Τμημάτων Ιατρικής της χώρας, η ΔΕ της ΠΟΣΔΕΠ έλαβε ειδική απόφαση για τα ζητήματα των Σχολών Επιστημών Υγείας επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, την καθυστέρηση στη θεσμοθέτηση των οργανισμών των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων και την έλλειψη συντονισμού και συνεννόησης μεταξύ των συναρμοδίων υπουργείων.

Η απερχόμενη διοίκηση κατέθεσε το καταστατικό της Ομοσπονδίας στο Πρωτοδικείο Αθηνών, από το οποίο αναγνωρίστηκε ως Σωματείο. Εξ άλλου έγινε πρόσφατα δεκτό το αίτημα για την ένταξη της ΠΟΣΔΕΠ στην Education International, την παγκόσμια οργάνωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων. Με αυτές τις ενέργειες ολοκληρώθηκε η θεσμική αναγνώριση της ΠΟΣΔΕΠ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Οι προτάσεις μας για το μέλλον

Αναδιάρθρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και της Έρευνας, σχέδιο ΑΘΗΝΑ.

Η διέξοδος της χώρας από την κρίση και η μελλοντική της ανάπτυξη προϋποθέτει ένα νέο παραγωγικό μοντέλο. Η αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας, εκτός από τα ακαδημαϊκά κριτήρια και τα χωροταξικά δεδομένα θα πρέπει να λάβει υπ' όψιν και τις ανάγκες αυτού του παραγωγικού μοντέλου. Σε κάθε περίπτωση θα ήταν καταστροφική μία συρρίκνωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Αντιθέτως, η ισότιμη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση προϋποθέτει συνεχώς αυξανόμενο αριθμό αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μας βρίσκουν αντίθετους οι προτάσεις του Υπουργείου, οι οποίες αποτελούν μία πρόχειρη προσπάθεια ορθολογικοποίησης χωρίς ακαδημαϊκά κριτήρια, με στόχο βραχυπρόθεσμα δημοσιονομικά οφέλη από τη μείωση των εισαγομένων, αγνοώντας τις ευρύτερες επιπτώσεις στην κοινωνία και την οικονομία. Είναι χαρακτηριστικό ότι μειώνεται κατά 30% ο αριθμός των εισακτέων στα ΤΕΙ, ενώ αυξάνεται κατά 15% στα πανεπιστήμια. Μήπως το υπουργείο θεωρεί ότι η πυραμίδα/δημογραφία των επαγγελματιών χρειάζεται μείωση του αριθμού των τεχνολόγων και αύξηση των γιατρών και των αποφοίτων των πολυτεχνικών σχολών;

Βασική αρχή οποιασδήποτε αναδιοργάνωσης αποτελεί ο καθορισμός των κριτηρίων βάσει των οποίων θα πραγματοποιηθεί αυτή. Προτείνονται έξι (6) κριτήρια τα οποία είναι τα εξής:

- 1) Δημιουργία ισχυρών κοινοπραξιών στο πλαίσιο του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας:** Είναι σημαντικό να δημιουργηθούν Κοινοπραξίες Πανεπιστημίων, ΤΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων στη βάση του κοινού γνωστικού αντικείμενου, της γεωγραφικής τοποθεσίας, της συνδιαχείρισης των υποδομών και της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του διδακτικού & ερευνητικού προσωπικού.
- 2) Χωροταξία Πανεπιστημίων & ΤΕΙ:** Είναι προφανής η ανάγκη συγκέντρωσης τμημάτων και σχολών ενός Ιδρύματος ώστε να καταργηθεί το φαινόμενο του ενός μόνου τμήματος σε μια πόλη και να υπάρξει δυνατότητα δημιουργικής αλληλεπίδρασης μεταξύ περισσότερων τμημάτων και καλύτερης αξιοποίησης των υποδομών.
- 3) Τμήματα με σαφές επιστημονικό αντικείμενο:** Σήμερα παρατηρείται μια πληθώρα τμημάτων και γνωστικών αντικειμένων στις σχολές και στα τμήματα. Πρέπει να υπάρξει περιορισμός των εξειδικευμένων ή διάχυτων αντικειμένων

και προσανατολισμός σε «ευρύτερα» και επιστημολογικά **σαφέστερα γνωστικά αντικείμενα**, ενώ ο τεχνολογικός τομέας πρέπει να οδηγεί σε **συγκεκριμένα επαγγέλματα**, σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών. Με άλλα λόγια τμήματα που να αντιστοιχούν σε επιστήμες και τα οποία ενδεχομένως θα συμμετέχουν σε περισσότερα προγράμματα σπουδών.

- 4) Ενίσχυση Σύγχρονων Γνωστικών Αντικειμένων:** Υπάρχουν γνωστικά αντικείμενα τα οποία είναι διάσπαρτα σε διάφορα τμήματα πανεπιστημίων & ΤΕΙ, χωρίς να υπάρχει κάποιο τμήμα αναφοράς και χωρίς σαφή διάκριση μεταξύ τμημάτων τεχνολογικής και πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το γνωστικό αντικείμενο της «Πληροφορικής» σε πολλά και διαφορετικά τμήματα.
- 5) Σύνδεση της ανώτατης τριτοβάθμιας τεχνολογικής εκπαίδευσης με την δευτεροβάθμια εκπαίδευση:** Η αναδιάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη (ειδικότερα σε ότι αφορά στα Τεχνολογικά Ιδρύματα) πρέπει να συμβάλει στη στροφή της ελληνικής κοινωνίας προς την ενίσχυση της παραγωγικής προσπάθειας, της οικονομικής ανάπτυξης και της καινοτομίας. Πρέπει να συμβάλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη του όλου συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης (τεχνολογικό λύκειο, μεταλυκειακή εκπαίδευση, κατάρτιση), στον εξορθολογισμό της πυραμίδας των επαγγελμάτων και την ανάπτυξη της δια βίου μάθησης.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για την αναδιάρθρωση του χώρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας δεν μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς αξιολόγηση και επομένως χωρίς την ΑΔΙΠ.

Εφαρμογή και βελτίωση του νέου θεσμικού πλαισίου.

Μετά τις διορθωτικές παρεμβάσεις του νόμου 4076 και την εκλογή των Συμβουλίων Ιδρύματος σε όλα τα ΑΕΙ της χώρας, αρχίζει ουσιαστικά η περίοδος εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου, με τη διαμόρφωση του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού κάθε ιδρύματος. Πάντως ήδη έχουν αναδειχθεί σοβαρά προβλήματα στις διατάξεις του νόμου 4009, και σε πολλούς νόμους τους τελευταίους 16 μήνες έχουν περιληφθεί διατάξεις που αφενός διορθώνουν αβλεψίες και αδικίες σε σχέση με την υπηρεσιακή κατάσταση των μελών ΔΕΠ αλλά και άλλες που οικοδομούν πάλι ένα καθεστώς πολυνομίας στην ανώτατη εκπαίδευση και πολλαπλασιάζουν τις υπουργικές αποφάσεις που προβλέπονται για τη λειτουργία των πανεπιστημίων. Ως παράταξη, εξακολουθούμε να ζητάμε τη θεσμοθέτηση ενός **λιτού νόμου-πλαισίου** που θα δίνει τη δυνατότητα στα ελληνικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να λειτουργήσουν **διαφοροποιημένα και αποτελεσματικά** στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας. Το θεσμικό πλαίσιο πρέπει όχι απλώς να επιτρέπει αλλά να ενθαρρύνει τα ιδρύματα να διαμορφώσουν ιδιαίτερα

χαρακτηριστικά στον εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσανατολισμό τους, στον τρόπο διοίκησης και τις σχέσεις τους με το κοινωνικό περιβάλλον, μέσα από τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού.

Η καλή συνεργασία μεταξύ της Συγκλήτου, του Πρύτανη και του Συμβουλίου κάθε ιδρύματος είναι απαραίτητη για την καλή λειτουργία του ιδρύματος. Ο Οργανισμός πρέπει να συμπληρώσει τα κενά του νόμου, και να δημιουργήσει το πλαίσιο καλής συνεργασίας των ανώτερων οργάνων διοίκησης. Ο ορισμός της σύνθεσης της Συγκλήτου με νόμο, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν οι ιδιαιτερότητες κάθε ιδρύματος, μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα. Εδώ, όπως και σε πάμπολλες ανάλογες περιπτώσεις, πρέπει να δίδεται η δυνατότητα να γίνουν οι κατάλληλες ρυθμίσεις στον Οργανισμό κάθε ιδρύματος. Τέλος, για να αποκατασταθεί η συλλογικότητα και η αποτελεσματικότητα στη διοίκηση του ιδρύματος, οι νέοι Οργανισμοί πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα εκλογής των αναπληρωτών πρυτάνεων και την ανασύσταση του Πρυτανικού Συμβουλίου που θα αποφασίζει για τα καθημερινά ζητήματα.

Διαφωνούμε με την προβλεπόμενη δημιουργία ΝΠΙΔ που θα αναλάβει τη διαχείριση δημόσιας περιουσίας. Στο ίδιο ΝΠΙΔ ανατίθενται και οι παροχές φοιτητικής μέριμνας που πρέπει όμως να καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό και να μην επιβαρύνουν την περιουσία των ιδρυμάτων. Τέλος διαφωνούμε με τη διαχείριση των ακαδημαϊκών και ερευνητικών κονδυλίων του ΕΛΚΕ από το ΝΠΙΔ.

Ο δημόσιος χαρακτήρας της Ανώτατης Εκπαίδευσης

Ο δημόσιος χαρακτήρας της Ανώτατης Εκπαίδευσης τίθεται για άλλη μία φορά σε αμφισβήτηση, καθώς η κυβέρνηση παραχωρεί συνεχώς περισσότερα στους ιδιοκτήτες των συμβάσεων δικαιόχρησης, αναγνωρίζοντας τίτλους και αποδίδοντας επαγγελματικά δικαιώματα υπό το πρόσχημα των μνημονιακών δεσμεύσεων. Η αντιμετώπιση όλων αυτών των πιέσεων, και η υπεράσπιση του ελληνικού συντάγματος αλλά και της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχεται από ιδιωτικούς φορείς, μπορεί απλά να επιτευχθεί με την απαγόρευση των συμβάσεων δικαιόχρησης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, όπως έγινε στην Πορτογαλία αλλά και πρόσφατα στην Ιταλία.

Οικονομικά Πανεπιστημίων και πανεπιστημιακών

Η ανώτατη εκπαίδευση και η έρευνα είναι απαραίτητος μοχλός για την έξοδο της χώρας από την κρίση. Η ενίσχυσή τους πρέπει να είναι κεντρικός αναπτυξιακός στόχος της πολιτείας. Μέτρα που αποβλέπουν στην αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων που διατίθενται είναι απαραίτητα, αλλά δεν πρέπει να συγχέονται με μέτρα

που οδηγούν στη συρρίκνωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Η κρατική επιχορήγηση πρέπει να εξασφαλίζει τη λειτουργία των ιδρυμάτων, τη συντήρηση των υποδομών, τη μισθοδοσία όλου του απαραίτητου προσωπικού και τις, αυξημένες λόγω της οικονομικής κρίσης, ανάγκες φοιτητικής μέριμνας.

Απαιτούμε τον άμεσο διορισμό των ήδη εκλεγμένων καθηγητών, και τη συνέχιση ενός προγράμματος προσλήψεων, τουλάχιστον για τη αντικατάσταση των καθηγητών που αποχωρούν. Η συνολική γήρανση και συρρίκνωση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας θα έχει σοβαρές συνέπειες στη δυνατότητα ανάκαμψης της οικονομίας.

Διεκδικούμε την αποκατάσταση, το συντομότερο δυνατόν, των απωλειών στο μισθολόγιο των πανεπιστημιακών, και της υποβάθμισής τους σε σχέση με άλλες κατηγορίες δημοσίων λειτουργών. Χωρίς να αγνοούμε τη δύσκολη οικονομική κατάσταση της χώρας, διεκδικούμε ένα αξιοπρεπές μισθολόγιο για τους πανεπιστημιακούς αποκλειστικής απασχόλησης, που θα επιτρέψει στα ελληνικά πανεπιστήμια να προσελκύσουν τις άξιες ελληνίδες και έλληνες επιστήμονες που τα τελευταία χρόνια στρέφονται προς εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού. Πιστεύουμε ότι αυτό, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα αναβάθμισης της ανώτατης εκπαίδευσης, αποτελεί την καλύτερη επένδυση για την έξοδο από την οικονομική και κοινωνική κρίση.

31 Ιανουαρίου 2013